

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Karly Cháberové a soudců Jana Kratochvíla a Štěpána Výborného, ve věci

žalobce

T. S.

bytem ...

zastoupen Mgr. Janem Karetou, advokátem
sídlem Sokolovská 55, Praha 8

proti

žalovanému

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

sídlem Karmelitská 5, Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 6. 2017, č.j. MSMT-16172/2017-1,

t a k t o :

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

Rekapitulace předchozího řízení a obsah správního spisu

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „ministerstvo“ nebo žalovaný). Napadeným rozhodnutím ministerstvo shledalo nedůvodnými námitky žalobce proti hodnocení části jeho maturitní zkoušky - didaktického testu z předmětu Český jazyk a literatura.
2. Z předloženého správního spisu soud zjistil následující pro své rozhodnutí podstatné skutečnosti.
3. Žalobce byl žákem střední školy a měl diagnostikovanou specifickou poruchu učení. Posudkem psychologické poradny ze dne 18. 11. 2015 byl zařazen do skupiny SPUO-2. Konkrétně žalobce má poruchu aktivity a pozornosti a expresivní poruchu řeči. Podle posudku mu tak měl být u didaktického testu navýšen časový limit o 50 %, test pro něj měl mít formální úpravy a mělo mu být umožněno používat zvýrazňovače a slovník synonym.
4. V termínu jaro 2017, dne 3. 5. 2017, absolvoval žalobce třetí pokus o složení didaktického testu z českého jazyka a literatury. Získal 21 bodů, avšak pro úspěšné složení bylo třeba získat 22 bodů.
5. Žalobce podal žádost o přezkoumání výsledku testu podle § 82 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
6. Napadeným rozhodnutím žalovaného byly jeho námitky shledány nedůvodnými. Ministerstvo nejdříve odkázalo na obecné přezkoumání zadání testu Centrem pro zjišťování výsledků vzdělávání a vlastní přezkum testu ministerstvem. Uvedlo, že žádné chyby v zadání a obecném hodnocení úloh neshledalo. Dále uvedlo, že přezkoumalo záznamový arch s odpověďmi žalobce a ani zde neshledalo pochybení. K námitce žalobce o větší složitosti testu oproti předchozím rokům uvedlo, že vykázané rozdíly jsou věcně nevýznamné. To doložilo grafem, ze kterého vyplývá, že křivka úspěšnosti u testů v roce 2016 a 2017 má zhruba stejný tvar a směr. Nejsnadnější část testu řešili maturanti v roce 2017 s vyšší průměrnou úspěšností, u středně obtížných úloh byli o něco úspěšnější žáci v roce 2016. Těžší úlohy řešili maturanti buď srovnatelně, nebo úspěšněji v roce 2017.
7. Ke specifické poruše učení žalobce ministerstvo uvedlo, že podle vyhlášky č. 177/2009 Sb., mají žáci zařazení do skupiny SPUO-2 obsahově shodný test jako žáci ostatní. Mají však upraveny podmínky konání zkoušky. Konkrétně mají prodloužený čas o 50 %, upravenou zkušební dokumentaci (větší velikost písma, větší mezery) a možnost využít kompenzační pomůcky. Úpravy podmínek pro zkoušky jsou navrhovány tak, aby byl v maximální možné míře kompenzován žákův hendikep, nicméně žák nesmí získat neoprávněnou výhodu oproti jiným.
8. K námitkám žalobce ke konkrétním otázkám žalovaný uvedl, že žádná z úloh nebyla pro žalobce smyslově nedostupná. Příloha rozhodnutí se poté věnovala konkrétně otázkám č. 14, 20 a 27. I u nich však ministerstvo shledalo zadání v pořádku a žádné pochybení v hodnocení testu žalobce.

II.

Argumentace účastníků

9. Žalobce namítá nepřezkoumatelnost a nezákonnost napadeného rozhodnutí:
- 1) Ministerstvo se nedostatečně vypořádalo s jeho námitkami.
 - 2) Nebyla dostatečně zohledněna jeho specifická porucha učení.
 - 3) Chybné zadání a vyhodnocení některých otázek. Otázka č. 7 byla pro žalobce s jeho specifickou poruchou příliš těžká. Otázka č. 13.3 byla pro žalobce nesrozumitelná. Otázku č. 14.3 žalobce odpověděl z poloviny správně, avšak nedostal za ni bod. Tato otázka vyžadovala odpověď dvěma slovy, avšak předchozí otázka s jednoslovnou odpovědí byla hodnocena stejným maximálním počtem bodů. Otázka č. 16 byla opět pro žalobce s jeho vadou příliš obtížná. Otázka č. 20 byla nad rámec požadovaných znalostí. Otázka č. 27 připouští dvě správné odpovědi.
10. Žalovaný ve svém vyjádření navrhl žalobu zamítnout. Setrval na svých názorech vyjádřených v napadeném rozhodnutí, které považuje za přezkoumatelné.
11. Dne 9. 9. 2019 se ve věci konalo jednání. Žalobce i žalovaný setrvali na svých argumentech z písemných podání.

III.

Posouzení žaloby

12. Městský soud na základě žaloby v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 soudního řádu správního), přezkoumal napadené rozhodnutí včetně řízení, které jeho vydání předcházelo. Při přezkoumání rozhodnutí soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 soudního řádu správního).
13. Podle § 82 odst. 2 školského zákona každý, kdo konal zkoušku společné části maturitní zkoušky konanou formou didaktického testu, může písemně požádat ministerstvo o přezkoumání výsledku této zkoušky nebo přezkoumání rozhodnutí o vyloučení ze zkoušky. Ministerstvo žadateli odešle písemné vyrozumění o výsledku přezkoumání nejpozději do 30 dnů ode dne doručení žádosti.
14. Podle judikatury Nejvyššího správního soudu je možná správní žaloba proti vyrozumění ministerstva vydaného podle § 82 odst. 2 školského zákona. Toto vyrozumění je třeba považovat za rozhodnutí ve smyslu § 65 soudního řádu správního. Taková žaloba poté podléhá plnému soudnímu přezkumu. Nicméně správní soudy jsou při přezkumu rozhodnutí o žádosti o přezkoumání výsledku maturitní zkoušky povinny respektovat zásadu zdrženlivosti a sebeomezení. Nejvyšší správní soud uznává, že jde o specifickou oblast vzdělávání a hodnocení znalostí a dovedností, kde je nutné ponechat určitou míru autonomie participujících subjektů (členové zkušebních komisí, zpracovatelé testů,

hodnotitelé) při volbě zkušebních otázek a úloh a při jejich hodnocení. Do vlastního hodnocení zkušebních otázek a úloh by tedy správní soudy měly zasahovat pouze v případech zjevných věcných nesprávností (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 8. 2014, č. j. 6 As 68/2012-47; či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 9. 2017, č. j. 7 As 42/2017-19).

15. Po takto vymezeném rámci soudního přezkumu se soud bude nyní zabývat postupně jednotlivými okruhy žalobních námitek.
16. **Ad 1)** Úvodem k žalobnímu bodu, který se týká nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí pro nedostatek důvodů, soud nejprve poznamenává, že nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů musí být vykládána ve svém skutečném smyslu, tj. jako nemožnost přezkoumat určité rozhodnutí pro nemožnost zjistit v něm jeho obsah nebo důvody, pro které bylo vydáno (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006-76). Zrušení správního rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je však vyhrazeno těm nejzávažnějším vadám správních rozhodnutí, kdy pro absenci důvodů či pro nesrozumitelnost skutečně nelze správní rozhodnutí meritorně přezkoumat. Na odůvodnění rozhodnutí správních orgánů nicméně nelze klást nepřiměřeně vysoké požadavky. Není přípustné institut nepřezkoumatelnosti rozšiřovat a vztáhnout jej i na případy, kdy se správní orgán podstatou námitky účastníka řízení řádně zabývá a vysvětlí, proč nepovažuje argumentaci účastníka správnou, byť výslovně v odůvodnění rozhodnutí nereaguje na všechny myslitelné aspekty vznesené námitky a dopustí se dílčího nedostatku odůvodnění (viz například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2013 č. j. 1 Afs 92/2012-45, bod 28).
17. Městský soud dospěl k závěru, že takovouto vadou napadené rozhodnutí netrpí. Napadené rozhodnutí dostatečným a srozumitelným způsobem reaguje na námitky žalobce vznesené v jeho žádosti o přezkoumání výsledků didaktického testu. Ministerstvo zcela srozumitelně reagovalo na námitky žalobce, že test byl obtížnější než v předchozích letech. S touto námitkou se neztotožnilo, což doložilo grafy úspěšnosti maturantů v konkrétních letech. Je nutno dodat, že správní orgán není povinen výslovně reagovat na každou vznesenou námitku. Správní orgán může také proti argumentaci účastníka řízení vystavit argumentaci vlastní, která v důsledku argumentaci účastníka vyvrací. K tomu došlo právě v případě námitek žalobce o těžším testu na jaře 2017.
18. Vyjádření ministerstva, že poznámky uvedené v testovém sešitu nemohou být předmětem hodnocení, není sice zcela přesné, nicméně chybné není a z kontextu je srozumitelné. Podle přílohy č. 2 k vyhlášce č. 177/2009 Sb., mají žáci zařazení do skupiny SPUO-2 možnost zápisu řešení přímo do testového sešitu. Jedná se však o možnost. Je logické, že žák si musí zvolit, neboť nemůže využívat jak testový sešit, tak odpovědní arch, neboť by pak nebylo zřejmé, kterou odpověď je možno hodnotit. Pokud žalobce své odpovědi zaznamenal do odpovědního archu, je možné hodnotit pouze tyto odpovědi. Žalobce ve své žádosti o přezkum navíc nijak netvrdil, že by měly být hodnoceny jeho odpovědi v testovém sešitě.
19. **Ad 2)** Žalobce je osoba se speciální poruchou učení. Konkrétně trpí poruchou pozornosti a soustředění. Lze tedy konstatovat, že na žalobce je nutno vztáhnout Úmluvu o právech osob se zdravotním postižením (10/2010 Sb.m.s., dále jen „Úmluva“). Podle čl. 1 Úmluvy osoby se zdravotním postižením zahrnují osoby mající dlouhodobé fyzické, duševní,

mentální nebo smyslové postižení, které v interakci s různými překážkami může bránit jejich plnému a účinnému zapojení do společnosti na rovnoprávném základě s ostatními.

20. Čl. 24 Úmluvy zaručuje žalobci právo na vzdělání. Osoby se zdravotním postižením musí mít na rovnoprávném základě s ostatními přístup k začleňujícímu, kvalitnímu a bezplatnému základnímu vzdělávání a střednímu vzdělávání v místě, kde žijí a musí jim být poskytována přiměřená úprava podle individuálních potřeb. Přiměřené úpravy dle autoritativního výkladu Výboru pro práva osob se zdravotním postižením jako i dle doktrinárních názorů mohou zahrnovat úpravy týkající se výukových prostor, způsobů zkoušení a hodnocení studentů (viz Bantekas, I., Stein, M. a Anastasiou, D. (ed.) *The UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities. A Commentary.* OUP, 2018, s. 682). Výsledkem přiměřených úprav by měla být kompenzace postižení, a nikoliv zvýhodnění zdravotně postižených žáků.
21. Tuto Úmluvu reflektuje školský zákon. Podle § 16 odst. 2 písm. b) se přiměřené úpravy týkají i hodnocení vzdělávání. Přiměřené úpravy týkající se maturitní zkoušky specifikuje vyhláška č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 177/2009 Sb.“). Podle § 20 odst. 2 této vyhlášky žák s přiznaným uzpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky koná maturitní zkoušku za podmínek odpovídajících jeho znevýhodnění uvedených v příloze č. 3 k této vyhlášce. Ta pro skupinu SPUO-2 zahrnuje následující přiměřené úpravy: navýšení časového limitu o 50 %; formální úpravy zkušební dokumentace; případně obsahové úpravy, možnost zápisu řešení přímo do testového sešitu; kompenzační pomůcky. K obsahovým úpravám příloha uvádí, že obsah testů zůstává srovnatelný s obsahem testů pro běžnou populaci. Výjimku představují úlohy, které jsou z testů pro určité skupiny žáků zcela vyloučeny z důvodu smyslové nedostupnosti.
22. Hendikep žalobce spočívá v jeho snížené pozornosti a soustředění. Obecně lze tedy konstatovat, že žalobce netrpí žádnou závažnou poruchou ani poruchou smyslovou, která by mu bránila v určité formě komunikace. V daném případě byly žalobci poskytnuty přiměřené úpravy v úpravě testového sešitu, navýšení časového limitu o 50 %, žalobce měl k dispozici zvýrazňovač a slovník synonym. Testový sešit byl konkrétně upraven tak, že bylo zvětšeno písmo a řádkování a text byl zarovnán pouze doprava, aby žalobci byla usnadněna orientace v textu a možnost zvýrazňování a zatrhávání textu.
23. K danému lze konstatovat, že žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že formální úpravy byly navrženy zkušenými pracovníky školských poradenských zařízení a byly testovány. Úpravy sešitu jsou i v souladu s programovým dokumentem *Maturita bez handicapu*, na který žalobce poukazuje. Ten pro skupiny, do které spadá žalobce, vyžaduje, aby text v sešitu byl upraven vizuálně pro lepší orientaci v textu. Konkrétně uvádí zarovnání textu z levé strany, tučné zvýraznění klíčových slov, zvětšené písmo, zvětšené řádkování, členění dlouhých textů atd. Tomuto sešitu žalobce odpovídá. Písmo je větší, řádkování také, zarovnání pouze doleva, klíčová slova v otázkách jsou zvýrazněna tučně a je použit pouze jeden typ písma.
24. Soud má jisté pochopení pro námitku žalobce, že zvětšené řádkování a písmo vede k tomu, že výchozí text a otázka jsou místy na jiném listu, což vede k nepřehlednému listování. Nicméně tato skutečnost je nevyhnutelná. Alternativou by bylo menší řádkování a/či menší písmo, což by bylo méně přehledné. Pro namítané listování lze také využít zvýšenou

časovou dotaci. Navíc žalobci nic nebránilo si listy seřadit podle toho, jak by mu to lépe vyhovovalo.

25. Soud tedy dospěl k závěru, že úprava sešitu je v souladu se zákonem a vyhláškou č. 177/2009 Sb. a odpovídá také individuální poruše žalobce, tak jak je specifikována v psychologickém posudku ze dne 18. 11. 2015. I jiné přiměřené úpravy, jako navýšení času další, dostatečným a přiměřeným způsobem reagovaly na situaci žalobce.
26. **Ad 3)** Obecně k námitkám žalobce týkajícím se konkrétních testových otázek, soud uvádí, že konkrétní porucha žalobce nevyžaduje, aby jeho didaktický test měl jiný obsah než běžná populace (viz příloha č. 3 vyhlášky č. 177/2009 Sb., část C, písm. b)). Žalobce netrpí smyslovou poruchou, u níž vyhláška vyžaduje změnu obsahu zkoušky. Podle soudu na hendikep žalobce obecně dostatečným způsobem reagují přijaté přiměřené úpravy, jak bylo konstatováno výše ad 2). Námitky žalobce vůči nevhodnému obsahu otázek s ohledem na jeho hendikep jsou tedy nedůvodnými. To se týká námitky k úloze č. 7 a 16. Žalovaný se tedy zcela správně s námitkami žalobce vypořádal tímto způsobem a rozsah vypořádání je dostatečný.
27. U otázky č. 13.3 žalobce namítá, že odpověď na ní vyžadovala orientaci na třech řádkách textu. K tomu soud uvádí, že právě z důvodu lepší orientace osob s poruchou, jakou má žalobce, byly přijaty výše zmíněná přiměřená opatření, jako zejména větší řádkování, větší písmo a zarovnání textu pouze vlevo. Tyto právě kompenzují poruchu žalobce u tohoto typu úlohy, neboť usnadňují orientaci v textu. Ani zde tedy soud pochybení v zadání testu neshledal.
28. Nedůvodná je námitka žalobce u otázky ř. 14.3, že měla být jinak bodově hodnocena, když vyžaduje dvouslovnou odpověď. Toto je přesně situace, na kterou míří výše zmíněná judikatura Nejvyššího správního soudu, kde soud musí zachovat zdrženlivost. Jde o stanovení hodnocení otázek, které zásadně náleží autorům testu a pedagogickým pracovníkům. Navíc hodnocení bylo pro všechny maturanty stejné, takže žalobce tím nemohl být nijak protiprávně znevýhodněn.
29. Vyjádření ministerstva v napadeném rozhodnutí je v tomto ohledu také zcela srozumitelné. Jednou chybou je, že žalobce neuvedl odpověď „trpný“, druhou chybou, že uvedl nesprávnou odpověď „střední“. I nesprávná odpověď je považována za chybu. Jak je jasně uvedeno v úvodních informacích testového sešitu (s. 2), tak u otevřených úloh se za chybu považuje i nesprávná odpověď.
30. Otázka č. 20 testovala aplikaci termínů analokut, atrakce, zeugma a kontaminace, které byly v zadání vysvětleny. Podle žalobce jde tato otázka nad rámec požadovaných znalostí. V první řadě je nutno konstatovat, že po žácích nebyla vyžadována znalost těchto termínů. Ty byly v zadání vysvětleny. Byla vyžadována jejich aplikace. Lze opět odkázat na stěžejní princip, že při výběru otázek autoři testů požívají ze strany soudu značné diskrece.
31. Soud souhlasí se žalobcem, že jde o otázku spíše těžkou. Nicméně i těžké otázky mají v testech své místo. Jejich účelem je právě odlišení vynikajících žáků od žáků „pouze“ dobrých, či průměrných. Ze statistických údajů předložených žalobcem navíc nevyplývá jeho tvrzení, že žáci odpovědi tipovali. U podotázek 1, 3 a 4 jednoznačně převažovala jedna odpověď (ta správná). I u podotázky 2 nejvíce žáků uvedlo správnou odpověď, byť rozdíl oproti druhé nejčastější odpovědi není tak markantní.

32. Soud nesouhlasí ani s námitkou žalobce proti otázce č. 27. Podle soudu je zjevně správná pouze možnost B, jak je správně uvedeno v hodnocení zkoušky. Správně text zní: „Společenské pravidlo číslo jedna zní: Ve společnosti si nejsme všichni rovni. Významnější je vždy žena, starší osoba, nadřízený.“ Žalobce uvádí jako možnou správnou odpověď i následující variantu: „Společenské pravidlo číslo jedna zní: Ve společnosti si jsme všichni rovni. Významnější je vždy žena, starší osoba, nadřízený.“ Takový text však nedává logický smysl. Věta druhá a třetí jsou ve vzájemném rozporu.
33. Nakonec soud za důvodnou nepovažuje ani námitku, že test spíše než znalosti vypovídal o schopnosti žáka udržet pozornost a pracovat pod stresem. Tyto schopnosti zkoumá prakticky každý test. Je zcela běžné, že na vypracování testů je stanoven omezený čas. Žáci se sice poté cítí být pod tlakem, což je však přirozenou a žádanou součástí testu a nejde o nic závadného. Navíc platí již výše vyslovené, že při přezkumu samotného vytváření testu, včetně časové dotace, je na místě vyšší míra autonomie participujících subjektů, zde zpracovatelů testu.

IV.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

34. Městský soud tedy z výše uvedených důvodů neshledal žalobu důvodnou, a proto ji dle § 78 odst. 7 soudního řádu správního zamítl.
35. Žalobce nebyl ve sporu úspěšný a žalovanému žádné účelně vynaložené náklady nad rámec jeho běžné činnosti nevznikly. Soud tedy ve druhém výroku rozsudku v souladu s § 60 soudního řádu správního rozhodl, že žádnému z účastníků se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje,

vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 9. září 2019

JUDr. Karla Č h á b e r o v á v. r.
předsedkyně senátu